

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

PRÁVNICKÁ FAKULTA

Judikatura Nejvyššího soudu k poslancecké imunitě

Studentská v decká a odborná innost

Kategorie: magisterské studium

15. 4. 2014

Autor: Viktor Derka

VII. ro ník SVO

Konzultant: doc. Dr. Ing. Ján Grónský, CSc.

Poděkování

Děkuji panu doc. Dr. Ing. Jánu Grónskému, CSc. za cenné připomínky, které mi pomohly při psaní této práce a děkuji též panu doc. JUDr. PhDr. Janu Wintrovi, Ph.D. a JUDr. PhDr. Marku Antošovi, Ph.D. za možnost zúčastnit se výjezdního semináře *Rovnost a zákaz diskriminace* na jaře 2014, který mě inspiroval k napsání této práce.

Čestné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do VII. ročníku Studentské vědecké a odborné společnosti (SVO) vypracoval samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla předložena do předchozích ročníků SVO a jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním ve veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK.

V Praze dne 15. 4. 2014

.....

Viktor Derka

Obsah

1. Úvod	5
2. Poslanecká a senátorská imunita	6
2.1. Imunita v kostce.....	6
2.2. Imunita v R	7
2.3. Imunita v okolních evropských zemích	9
<i>Spolková republika N mecko</i>	9
<i>Rakouská republika</i>	10
<i>Polská republika</i>	12
<i>Slovenská republika</i>	13
<i>Republika Francie</i>	14
<i>eská republika na evropské scén</i>	15
3. Judikatura k poslanecké imunit	16
3.1. Usnesení Nejvyššího soudu Tcnu 10/96.....	16
3.2. Rozsudek Nejvyššího správního soudu 5 As 4/2005	16
3.3. Usnesení Nejvyššího soudu 11 Tcu 45/2002 a 11 Tcu 123/2002.....	17
3.4. Usnesení Nejvyššího soudu 11 Tcu 135/2012	17
3.5. Usnesení Nejvyššího soudu 3 Tcu 76/2013, 3 Tcu 77/2013 a 3 Tcu 85/2013.....	23
4. Záv r	29

1. Úvod

Poslanecká imunita se stala v poslední době poměrně diskutovaným tématem, především díky sérii kontroverzních rozhodnutí Nejvyššího soudu a už ve věci „obálkové“ aféry poslance Víta Bárty, nebo v „trafikantském“ případě poslanců Petra Tluchoše, Ivana Fuksy a Marka Šnajdra, kterým byla nabídnuta lukrativní místa ve státem řízených podnicích po složení jejich poslaneckých mandátů, čímž byla vyřešena tehdejší politická krize ve vládním táboře soudobé Poslanecké sněmovny.

Toto téma jsem si vybral především kvůli sérii usnesení Nejvyššího soudu ke kauze Petra Tluchoše, Ivana Fuksy, Marka Šnajdra a Petra Nease a usnesení ve věci Víta Bárty. Osobně považuji odvodnění těchto usnesení za jednak značnou nedostatečnost, především ale chci nabídnout odlišný právní náhled na tyto kauzy, protože ona usnesení Nejvyššího soudu dle mého názoru představují do budoucna značnou nebezpečnou precedent, jestliže se budeme pohybovat v rámci principu *stare decisis*. Ona usnesení dosti široce rozšiřují materii jednání, na které se potenciálně může vztahovat poslanecká a senátorská imunita ve smyslu ochrany projevu poslance i senátora, bohužel ve smyslu, který nahrává možné trestné činnosti na půdě Poslanecké sněmovny i Senátu, jež by se stala v podstatě nestíhatelnou a naše zákonodárny sbory by mohly fungovat jako legalizátor trestné činnosti, což už se ale ve svých hypotézách dostávám poměrně daleko.

Ve své práci se nejprve stručně zaměřím na vymezení pojmu poslanecké imunity dle naší Ústavy a nabízím i srovnání s pojetím imunity v některých okolních evropských zemích (zda se nám jak nevymykáme z obecného pojetí imunity). Následně se zaměřím na samotnou judikaturu českých soudů k tomuto fenoménu, kde uvádím jak „starší“ judikaturu, tak i „aktuální“ rozhodnutí vydané v souvislosti s výše jmenovanými kauzami, u kterých následuje podrobný rozbor těchto kontroverzních rozhodnutí.

2. Poslanecká a senátorská imunita

2.1. Imunita v kostce

Poslanecká imunita je jedním z tradičních ústavních právních institutů zajišťujících ochranu a nezávislost zákonodárných sborů v rámci systému moci toho kterého státu, aby mohly nerušeně reprezentovat lid a pracovat k jeho prospěchu. Právník F. Weyr definuje imunitu jako „*positivní právní předpis, podle kterého se určité osoba nebo mnohost osob vyjímá z platnosti určitých, jinak povšechně platných norem*“¹. Z toho vyplývá, že imunitou obdařená osoba je vyata z jinak všeobecných právních předpisů.

Rozlišujeme dva druhy imunity. Tzv. *indemnita* označuje absolutní hmotnou právní imunitu – na protiprávní jednání se pohlíží, jako by k němu nikdy nedošlo (indemnita je tudíž okolností vylučující protiprávnost daného protiprávního jednání za všech okolností). Toto jednání přirozeně nelze stíhat ani po zániku mandátu, protože k protiprávnímu jednání vlastně nikdy nedošlo. Proto bývají *indemnitou* zpravidla obdařeny hlavy států. Druhým typem je *imunita v užším slova smyslu*, která pouze zakotvuje procesní vynětí z platných právních předpisů. V tomto případě určité jednání je kvalifikováno jako protiprávní, pouze jej nelze stíhat, a lze za splnění určitých podmínek (např. po uplynutí mandátu, se souhlasem určitého pověšeného orgánu, atd.).

Z historického hlediska docházelo k postupnému nárůstu důležitosti imunity zákonodárných sborů především v dlouhých obdobích francouzské i anglické revoluce, které byly následovány v třetinou revolucí 19. století v evropských zemích. V tomto období došlo ke zformování základních institutů imunity (které ve velké většině platí dodnes), jejichž cílem bylo ochránit jak jednotlivé poslance, tak zákonodárský sbor jako celek před tehdy ještě silnou a nezkrocenou výkonnou mocí reprezentovanou králi a jejich ministry, před kterými měli poslanci silnou (s přihlédnutím k historickým okolnostem i celkem opodstatněnou) obavu, že by se jinak mohli pokoušet ovlivnit zákonodárství ve svůj prospěch všelikými (i násilnými) metodami a proto se poslanci snažili zajistit možnost nerušeného výkonu funkce zavedením imunity. Při pohledu na historii lze říci, že se tento institut celkem osvědčil, v třetině evropských monarchií se transformovala v

¹ Cit: *Slovník veřejného práva československého*, Hácha E., Hoetzel J., Weyr F., Laštovka K., Praha 2000

pr b hu 18. a 19. století do podoby konstitu ních monarchií i republik, dost možná i díky faktu, že králové nemohli poslance jen tak zb hdarma pozatýkat.

Otázkou je pot ebnost imunity v dnešní dob . Podmínky a ústavní systémy se od 19. století podstatn zm nily a ve v tšin demokratických evropských zemích jsou na sob výkonná a zákonodárná moc zpravidla závislé a nedochází k jejich vzájemnému „boji“. Je otázkou, jestli tím pádem imunita stále spl ũje sv j historický ũ el, nebo jde o historický p ežitek, který namísto napln ní svého ũ elu pouze popírá rovnost p ed zákonem, kdy vytvá í ur itou „kastu nedotknutelných“, pro které imunita zdegenerovala na pouhý štít p ed spravedlností, jež by je mohla potenciáln stíhat z dvodu všelikého protiprávního jednání, což je rozhodn v rozporu s ũ elem institutu poslanecké imunity, který nikdy nem l za cíl ochranu delikvent .

2.2.Imunita v ČR

Poslanecká a senátorská imunita v eském právním ádu je pom rn široká. Zaru ũje nepostižitelnost za hlasování v dané komo e i jejich orgánech,² a zakazuje jak trestní stíhání za projevy v dané komo e i jejich orgánech,³ tak jakékoliv trestní stíhání po dobu trvání mandátu.⁴ V obou p ípadech leží rozhodovací pravomoc na dané komo e, kdy pouze ona m že bu urážlivé i jinak nevhodné projevy poslance (i senátora) penalizovat v rámci vlastního disciplinárního ízení, i musí výslovn povolit zahájení nebo pokračování jakéhokoliv trestního stíhání.

Odlišná situace je u p estupkového ízení, kterému se poslanec (i senátor) m že podrobit ze své vlastní v le,⁵ pokud zákon nestanoví jinak. V p ípad odmítnutí spadá projednání daného p estupku též pod disciplinární pravomoc dané komory.⁶

I u zadržení jsou orgány inné v trestním ízení omezeny, jelikož mohou poslance (i senátora) zadržet pouze byl-li p istižen p i spáchání trestného ínu, i bezprost edn poté. V tom p ípad musí p edseda dané komory do ty iadvaceti hodin vydat souhlas se

² Viz l. 27 odst. 1 ústavního zákona . 1/1993 Sb., Ústava R

³ Viz l. 27 odst. 2 ústavního zákona . 1/1993 Sb., Ústava R

⁴ Viz l. 27 odst. 4 ústavního zákona . 1/1993 Sb., Ústava R

⁵ Viz § 9 odst. 3 zákona . 200/1990 Sb., Zákon o p estupcích

⁶ Viz § 13 odst. 3 zákona . 90/1995 Sb., Zákon o jednacím ádu Poslanecké sn movny a § 14 odst. 3 zákona . 107/1999 Sb., Zákon o jednacím ádu Senátu

zadržením a stíhání musí být schváleno na nejbližší schůzi komory, jinak jsou orgány povinny hříšníka propustit.⁷

S imunitou souvisí i čl. 28 zakotvující právo poslance odpovídat svobodně o skutečnostech, o nichž se dozví v souvislosti s výkonem mandátu.

Došlo zde k určitému posunu. Před novelizací ústavním zákonem č. 98/2013 Sb. bylo trestní stíhání po odmítnutí komory vyloučeno navždy, zatímco nyní je tomu tak pouze po dobu trvání mandátu.⁸ Ale vzhledem ke skutečnosti, že významná část poslanců se na své místo po dalších volbách zpravidla vrací, nepřekládá bych tomuto omezení větší důležitost.

Je tudíž otázkou, nakolik je imunita u nás v této podobě vhodná. „*Nestíhatelnost poslaneckých projevů má umožnit zvoleným zástupcům lidu v parlamentu svobodně vyjadřovat své politické názory, a jsou jakékoli, protože bez zcela svobodné (a ve stejné) diskuse by bylo ohroženo i svobodné parlamentní rozhodování, jež je základem zastupitelské demokracie.*“⁹ Citace z článku pana docenta Wintra ukazuje, že v demokracii je potřeba chránit hlasování a projevy poslanců. Je ovšem otázkou, zda je potřeba chránit naše zákonodárce i před orgány jinými v trestním řízení v takto extenzivní podobě. Kombinace trestněprávní a procesní imunity skutečně posouvá zákonodárce na určité privilegované místo ve společnosti a tímto zasahuje do principu rovnosti před zákonem, byť trestněprávní imunita sleduje legitimní účel spočívající v potenciální neovlivnitelnosti ostatními složkami moci, které na danou osobu jednoduše nedosáhnou. Kupříkladu hypoteticky opozicí podplacený policista nemůže svévolně zadržet poslance vládní frakce, který tím pádem nemůže dorazit na jednání, na němž se má hlasovat o důležitých návrzích zákonů (sluší se dodat, že k této situaci u nás po roce 1989 patrně nedošlo). Tento důvod ovšem nevidím u procesní imunity. Nejeví se příliš pravděpodobným, že by policie vymáháním pokut za procesní tresty jakkoli bránila zákonodárce ve výkonu mandátu, i ho všelijak ovlivňovala (leda pokud bude daný poslanec spěchat na jednání, překročí dovolenou rychlost a bude mu odebrán v reakci na

⁷ Viz čl. 27 odst. 5 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR

⁸ Viz čl. 27 odst. 4 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR

⁹ Cit: Wintr J., *A zase ta imunita*, In: *Právo*, 30. 8. 2012

to idi ský pr kaz na míst) a nabízí se otázka, pro poslanci a senáto i nespadají pod naprosto standardní p estupkové ízení ve všech p ípadech. Pan doktor Jan Kudrna tuto hypotézu dále rozši uje: „Zatímco p estupková imunita by mohla být zcela zrušena a imunita za b žné kriminální íny by mohla být omezena, rozší ena by m la být imunita chránící projevy. A to takovým zp sobem, aby kryla kdekoliv pronesený výrok lena parlamentu, pokud souvisí s výkonem jeho funkce. Ostatn takovou imunitou jsou vybaveni t eba lenové Evropského parlamentu. Podstatou mandátu lena parlamentu je zastupovat volí e kdekoliv, nikoliv pouze na p d parlamentu. Ale t eba také na politických shromážd ních.“¹⁰

Dále se mi zdá takto extenzivn pojatá imunita jako siln diskrimina ní v í ostatním složkám moci. Aplikováním stejné logiky by mohli obdobných imunit požívat i p edstavitelé moci soudní a výkonné (by ti naposled jmenovaní v tšinou bývají zároveň poslanci í senátory), na které též m že být vyvíjen nátlak v souvislosti s výkonem jejich funkce, což by v obou p ípadech mohlo mít neblahé následky. „P íklepn me“ v tom p ípad imunitu také soudc m, státním zástupc m, ministr m a ostatním vysokým státním ú edník m a všem ostatním, kterým by trestní stíhání mohlo bránit ve výkonu práce nebo n jak ovliv ovat jejich jednání.

2.3. Imunita v okolních evropských zemích

V následující ásti se budu zabírat ústavní úpravou zákonodárcovy imunity v n kolika evropských zemích, kterou dále srovnám s naší ústavní úpravou a posoudím, zda se eské pojetí imunity na evropské úrovni n jak nevymyká ze zavedených standard .

Spolková republika Německo

Úprava našich n meckých soused se od té eské p íliš neliší. Základní zákon Spolkové republiky N mecko doslova uvádí, že poslanec Spolkového sn mu „...nem že být nikdy soudn ani služebn stíhán, ani jinak volán k odpov dnosti mimo Spolkový sn m za svá hlasování, nebo za výrok, který vysloví ve Spolkovém sn mu nebo n kterém z jeho výbor . To však neplatí o urážlivých pomluvách.“¹¹ P í komparaci s Ústavou R vyvstává ur ítý

¹⁰ Cit: Kudrna J., Imunitu je t eba spíš rozší it, In: IHNED.CZ; odkaz: [http://dialog.ihned.cz/?p=060000_d&article\[id\]=59468070](http://dialog.ihned.cz/?p=060000_d&article[id]=59468070)

¹¹ Cit: l. 46 odst. 1 Základního zákona Spolkové republiky N mecko

rozdíl v tom, že N mecká úprava nepočítá s neverbálními projevy poslanců a z orgánů Sn mu změní pouze výbory, tzn. že poslanecké kluby pod tuto specifikaci nespadají. Ústava ČR uvádí v článku 27 odst. 2 blíže nespécifikované termíny „projev“ „orgán komory“. Následně ale Ústava ČR doslovně uvádí: „Komory zizují jako své orgány výbory a komise.“¹² a z usnesení Nejvyššího soudu 11 Tcu 135/2012 (kauza Víta Bárty), ke kterému se ještě dostaneme, vyplývá, že poslanecké (resp. senátorské) kluby musí být též vnímány jako orgány konkrétní komory a projevem se rozumí (na rozdíl od N mecké úpravy) nejen verbální projev, ale i písemná podání, gesta, návrhy a jiné projevy v le¹³ (tzn. například pokud by český poslanec u německého pultíku hajloval, vztahovala by se na jeho jednání imunita). Dále německý poslanec může být zadržen pouze se souhlasem Sn mu¹⁴ (příkladem nebyl zadržen „in flagranti delicto“ nebo následujícího dne)¹⁵, který též svoluje k trestnímu řízení proti poslanci, jež též musí být na žádost Sn mu zastaveno.¹⁶ Určitou zvláštností je, že poslanec může být Spolkovým ústavním soudem zbaven některých svých základních práv¹⁷, příkladem jich užívá k boji proti demokratickému řízení (taktéž toto řízení musí být schváleno Sn mem).¹⁸ Imunita se též vztahuje i na postupové řízení, jak možno dovodit z článku 46 odst. 2 německého Základního zákona „Za jednání, za které hrozí trest, může být poslanec volán k odpovědnosti nebo zatčen pouze se svolením Spolkového sn mu“.

Rakouská republika

V Rakouské republice je odlišný systém imunity u poslanců Národní rady a Spolkové rady. Zatímco poslanci Národní rady (volení ve všeobecných přímých volbách všemi občany republiky) mají ústavně zakotvenou imunitu, na poslance Spolkové rady (volené

¹² Cit: čl. 31 odst. 1 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR

¹³ Shodně též: Sládek, V., Mikule, V., Syllová, J., Ústava České republiky, 1. Vydání, C. H. Beck, Praha: 2007, s. 216

¹⁴ Viz čl. 46 odst. 2 Základního zákona Spolkové republiky Německo

¹⁵ Viz čl. 46 odst. 3 Základního zákona Spolkové republiky Německo

¹⁶ Viz čl. 46 odst. 4 Základního zákona Spolkové republiky Německo

¹⁷ Konkrétně svobody projevu, svobody tisku, svobody výuky, svobody shromažďování, svobody sdělování, tajemství listovního, poštovního a telekomunikačního, vlastnictví nebo práva azylu. Pozbytí a jeho rozsah vyslovuje Spolkový ústavní soud.

¹⁸ Viz čl. 18 Základního zákona Spolkové republiky Německo

neplněním konkrétními zemskými sněmy¹⁹ spadá imunita toho zemského sněmu, který je vyslán²⁰.

Členové Národní rady nejsou odpovědní za své hlasování v rámci výkonu funkce a za ústní nebo písemné výroky v rámci funkce je možné pohnat k odpovědnosti pouze Národní rada²¹. Oproti aktuálnímu výkladu Ústavy Rakouska jsou tedy rakouští poslanci nepostižitelní i za výroky (ústní i písemné) související s výkonem funkce pronesené mimo jednání i orgány parlamentu, která se ovšem nevztahuje na gesta i jiná jednání. Gesta pana expremiéra Topolánka „*jste jedničky*“²² i pana exposlance Víta Bárty (o kterém ještě bude řeč)²³, tudíž patrně nejsou v Národní radě na rozdíl od našeho Parlamentu chráněna imunitou (zpravidla poslanec gestem trestný čin nespáchá, nicméně potom je dobrou otázkou, proč jsou u nás gesta imunitou vůbec chráněna, výše zmíněné hlasování není zrovna překvapivým příkladem, co naše imunita chrání).

Rakouská Ústava dále uvádí, že „*Žádný člen Národní rady nemůže být bez souhlasu Národní rady zadržován, zatčen, s výjimkou případu, kdy by byl postihuován pro zločin sám. Rovněž domovní prohlídka členů Národní rady vyžadují souhlas Národní rady.*“²⁴ Na rozdíl od české úpravy není v Rakousku nutný výslovný souhlas parlamentu se zadržením poslance (orgány pouze neprodleně uvědomí o situaci předsedu Národní rady)²⁵ a orgány jiné v trestním řízení dokonce ani nepotřebují souhlas Národní rady s trestním stíháním, ovšem pouze za předpokladu, že trestný čin nemá žádnou souvislost s výkonem mandátu poslance.²⁶ Pokud zde taková souvislost existuje, je souhlas Národní rady s trestním stíháním obligatorní (platí fikce, že nerozhodne-li Národní rada do osmi týdnů, platí, jako by byl vydán ve všech věcech souhlas Národní rady (do této lhůty se nezapočítává doba, kdy se nekoná schůzka). V každém případě musí být bezúspěšné stíhání i vazba zastavena po dobu funkčního období, požádá-li o to Národní rada i stálý výbor v

¹⁹ Viz čl. 35 odst. 1 Ústavy Rakouské republiky

²⁰ Viz čl. 58 Ústavy Rakouské republiky

²¹ Viz čl. 57 odst. 1 Ústavy Rakouské republiky

²² Viz *Jste jedničky, ukázal premiér vzbouřencům*, In: <http://www.novinky.cz/domaci/152479-jste-jednickly-ukazal-premier-vzbourencum.html>

²³ Viz *Sněmovna viděla vztyčený prostředník. Byla to náhoda, hájí se Bárta*, In: http://zpravy.idnes.cz/snemovna-videla-vztyceny-prostrednicek-byla-to-nahoda-haji-se-barta-11t/domaci.aspx?c=A111104_131654_domaci_jw

²⁴ Cit: čl. 57 odst. 2 Ústavy Rakouské republiky

²⁵ Viz čl. 57 odst. 4 Ústavy Rakouské republiky

²⁶ Viz čl. 57 odst. 3 Ústavy Rakouské republiky

období mezi jednotlivými zasedáními.²⁷ Trestní právní imunita rakouských poslanců je tudíž v nich v kterých ohledech širší a v nich v kterých užší než u českých zákonodárců. Zatímco v domovech rakouských poslanců nemohou být domovní prohlídky bez souhlasu Národní rady, poslanci mohou být stíháni i bez souhlasu Národní rady, pokud v nich nesouvisí s jejich politickou činností (ovšem stíhání musí být přerušeno na žádost Národní rady, pokud Národní rada rozhodne, že tato spojitost existuje a následné svolení není vydáno) a při prázdných jednáních se má za to, že Národní rada vydává souhlas se stíháním. Oproti české úpravě je rakouská notně praktičtější. Pokud by poslanec (či senátor) u nás spáchal nějaký trestný čin absolutně nesouvisející s výkonem mandátu poslance (např. vražda či znásilnění) a nebyl přistižen při činu (či bezprostředně poté), stále by, na rozdíl od Rakouska, orgány musely počkat na souhlas příslušné komory s trestním stíháním.

Polská republika

Poslanci polského Sejmu nemohou být hnáni k odpovědnosti obecně za svou činnost při výkonu mandátu jak během trvání mandátu, tak i po jeho zániku a jsou za tuto činnost odpovědní pouze Sejmu²⁸. Velice zajímavá je pasáž „*Jestliže poslanec porušil práva těchto, má být podroben zákonné odpovědnosti pouze se souhlasem Sejmu.*“²⁹ Toto v podstatě zakládá poslaneckou imunitu i v případě občanskoprávních deliktů. Poslanci dále nesmí být během doby výkonu mandátu trestně stíháni bez souhlasu Sejmu³⁰ a již zahájené stíhání se musí zastavit na žádost Sejmu až do ukončení mandátu. Toto zastavení zároveň pozastavuje běžnou promlčecí lhůtu³¹. Souhlasu Sejmu není nutno, i když případně žádosti o zastavení stíhání se nepřihlíží, pokud-li poslanec souhlas s trestním stíháním.³² Poslanec dále může být zatčen, pouze pokud byl přistižen „*in flagranti delicto*“ a zároveň je-li zadržení nezbytné pro zajištění řádného trestního procesu. O zadržení musí být neprodleně informován maršálek Sejmu, který též může nařídít okamžité propuštění zadrženého. Obdobně platí imunita u senátorů a Senátu.³³

²⁷ Viz čl. 57 odst. 5 Ústavy Rakouské republiky

²⁸ Viz čl. 105 odst. 1 Ústavy Polské republiky

²⁹ Cit: čl. 105 odst. 1 Ústavy Polské republiky

³⁰ Viz čl. 105 odst. 3 Ústavy Polské republiky

³¹ Ibidem

³² Viz čl. 105 odst. 4 Ústavy Polské republiky

³³ Viz čl. 108 Ústavy Polské republiky

Jak patrně, pojetí imunity v Polsku je opět velmi podobné současné české úpravě s několika detailními rozdíly. Zprvu kde se uvádí („*projevy učiněné v Poslanecké sněmovně nebo Senátu nebo v jejich orgánech*“³⁴), tam v polské Ústavě stojí „*innost při výkonu mandátu*“ (lánek 105 odst. 1), což ovidně podstatně rozšiřuje okruh jednání spadajících pod imunitu jak ze skutkového hlediska, tak i z hlediska, kde ke konkrétnímu jednání došlo. Polští poslanci a senátoři mají též na rozdíl od našich občanskoprávní imunitu, pokud došlo k poškození práv této osoby (opět nelze vést řízení bez souhlasu Sejmu i Senátu)³⁵. Extenzivním výkladem můžeme dokonce dovodit, že pakliže by k tomuto deliktu došlo při výkonu mandátu, delikt by se stal po uplynutí mandátu v podstatě nestíhatelným. Problematika zadržení a trestního právního stíhání se od české úpravy příliš neliší až na fakt, že komory se nemohou „vzepít“ vůči poslanci i senátorovi, pakliže on sám chce být vydán.

Slovenská republika

Poslanci Národní rady Slovenské republiky jsou nepostižitelní za hlasování v Národní radě i jejich výborech³⁶ a imunita chránící projevy je definována takto „*Za výroky při výkoně funkcie poslanca prednesené v Národnej rade Slovenskej republiky alebo v jej orgáne nemožno poslanca trestne stíhať, a to ani po zániku jeho mandátu.*“³⁷ Poslanci podléhají v tomto případě pouze disciplinární pravomoci Národní rady. Poslanec není možné vzít do vazby bez souhlasu Národní rady³⁸ a lze ho pouze zadržet „*in flagranti delicto*“ při němž příslušný orgán je povinný o zadržení ihned obeznamit předsedu Národní rady a předsedu mandátového a imunitního výboru.³⁹ Pakliže mandátový a imunitní výbor nedá souhlas se zadržením, musí být poslanec propuštěn.⁴⁰ Jako jistou originalitu lze vnímat čl. 78 odst. 5, který doslovně uvádí, že poslanec na kterého byla uvalena vazba, nepřichází o svůj mandát, pouze se neuplatňuje (což bývá v tšinou rovnou presumováno).

³⁴ Cit: čl. 27 odst. 1 a 2 ústavního zákona 1/1993, Ústava ČR

³⁵ Viz lánek 105 odst. 1 Ústavy Polské republiky

³⁶ Viz čl. 78 odst. 1 Ústavy Slovenské republiky

³⁷ Cit: čl. 78 odst. 2 Ústavy Slovenské republiky

³⁸ Viz čl. 78 odst. 3 Ústavy Slovenské republiky

³⁹ Viz čl. 78 odst. 4 Ústavy Slovenské republiky

⁴⁰ Ibidem

Ohledn projev a hlasování se naše a slovenská úprava příliš neliší. Slovenská reflektuje pouze výroky v Národní radě a jejích orgánech (takže žádná gesta mimo budovu Národní rady). Slovinci nemají zakotvenou parlamentní imunitu a trestní mají omezenou podobnou jako například Francie (na poslance nelze uvalit vazbu bez souhlasu Národní rady⁴¹). Poslance lze zadržet jen při inu a je vyžadován souhlas mandátového a imunitního výboru (oproti nám, kde stačí souhlas předsedy Poslanecké sněmovny), trestní stíhání lze standardně vést, avšak Národní rada musí odsouhlasit uvalení vazby na poslance. Jako jisté negativum vidím pouze nespecifikování „reakční doby“ mandátového a imunitního výboru (který by v tom případě mohl jednat bez zbytečného odkladu).

Republika Francie

Francouzská úprava je velmi podobná té slovenské. Zakotvuje neodpovědnost členů Parlamentu za „*své názory nebo hlasování při výkonu svých funkcí*“⁴². Francouzští poslanci tudíž požívají obdobnou ochranu projevů jako členové Evropského parlamentu.⁴³

Člen francouzského Parlamentu taktéž nemůže být zatčen nebo jinak omezen na svobodě pouze se souhlasem předsednictva příslušné sněmovny, což neplatí jen v případě dopadení při inu nebo konečného odsouzení⁴⁴. A jakákoli taková opatření musí být zastavena po dobu zasedání, pakliže o to příslušná sněmovna požádá.⁴⁵ Francouzští poslanci tudíž nedisponují parlamentní imunitou, nemůže být proti nim normálně vedeno trestní řízení, v rámci kterého mohou být odsouzeni a regulováno je pouze jejich zadržení a jiná opatření omezující osobní svobodu.

Francie má ve svém „imunitním“ článku 27 zakotvenou jednu velmi působivou věc, ve které se podstatně odlišuje od ČR. Proti poslancům totiž nemůže být vedeno naprosto normální trestní stíhání (s tím, že uvalení vazby je složitější, což je ale pochopitelné) na které nemá zákonodárna moc absolutně žádný vliv (až na možnost zrušení vazby) a pokud soud poslance odsoudí tak ani nemá žádnou možnost se vměšovat do výkonu trestu.

⁴¹ Viz čl. 78 odst. 3 Ústavy Slovenské republiky

⁴² Cit: čl. 26 Ústavy Republiky Francie

⁴³ Viz čl. 9 smlouvy č. 44/2004 Sb. m. s., Protokol o výsadách a imunitách Evropských společenství

⁴⁴ Viz čl. 26 Ústavy Republiky Francie

⁴⁵ Ibidem

Česká republika na evropské scéně

Úprava imunity v české republice se od n kolika výše zmín ných evropských zemí p íliš neliší, by o ividn pat íme mezi zem , které mají imunitu upravenou ší eji. Ochrana hlasování a výrok na p d Parlamentu je ve všech zmín ných zemích více i mén na stejné úrovni, by zde se vymykáme rozší ením imunity i na neverbální projevy v le (které jsou podstatn rozší ené judikaturou až do absurdna), na druhou stranu se imunita neuplat uje na projevenou v li mimo budovu (ve smyslu zasedání) Parlamentu (jako nap íklad u poslanc Evropského parlamentu, kte í mají chrán né projevy obecn b hem výkonu funkce⁴⁶), což ovšem není pravidlem i na scén jednotlivých stát EU, které zpravidla omezují imunitu vztahující se pouze na verbální projevy na p d jejich parlament a v jejich orgánech v širší i užší mí e.

Trestní a p estupková imunita je u nás pojata na evropské pom ry ší eji. Exempcí v í p estupk m se pom rn odlišujeme, ší í exempce v í trestným in m už tolik ne, by i zde je patrný prostor pro zužování (i rozší ení). Osobn bych se p íklonil spíše k zužování. Souhlas komor Parlamentu R je sice pro trestní stíhání obligatorní (kup íkladu ve Francii a Slovensku tento institut není, v Rakousku je s ur itými podmínkami), ovšem komory nemohou o své vlastní v li již rozb hlé trestní stíhání zastavit (pakliže s ním p edtím souhlasily), což je v n kterých zemích možné (N mecko, Rakousko, Polsko).

Ochrana p ed zadržením je ve všech zmín ných zemích prakticky totožná, s jedinou výjimkou týkající se toho, kdo vydává souhlas se zadržením.

⁴⁶ Viz *l. 9 smlouvy . 44/2004 Sb. m. s., Protokol o výsadách a imunitách Evropských spole enství*

3. Judikatura k poslanecké imunitě

Dostáváme se k jádru tématu této práce – judikatu e k poslanecké imunit . Judikáty k poslanecké imunit lze rozlišit na dv hlavní skupiny. Rozhodnutí vydaná p ed usnesením Nejvyššího soudu 11 Tcu 135/2012 (kauza Víta Bárty) a po n m. Z etel této kapitoly se bude upírat p edevším na rozhodnutí 11 Tcu 135/2012 a následující (týkající se otázky tzv. „trafikant “), jelikož ty pat í mezi sbírku kontroverzních rozhodnutí Nejvyššího soudu budící nejv tší emoce. V následující kapitole se pokusím rozebrat tato rozhodnutí.

3.1. Usnesení Nejvyššího soudu Tcnu 10/96

Rozhodnutí se týká d sledk vzniku nového mandátu trestn stíhaného poslance.⁴⁷ Výslovn stanovuje, že souhlas Poslanecké sn movny s trestním stíháním poslance je nutný, i když souhlas již byl dán komorou v minulém volebním období. Tento souhlas totiž nelze vztahovat na další volební období kv li extenzivnímu výkladu l. 27 odst. 4 „*Poslanec ani senátor nelze stíhat bez souhlasu komory, jejíž je lenem.*“. V tomto p ípad je myšlena komora ve smyslu sn movny složené z poslanc zvolených pro stejné volební období. Aplikuje se analogicky situace, kdy trestní stíhání zcela nového poslance, které bylo zahájeno již p ed vznikem mandátu, m že pokračovat až po souhlasu Poslanecké sn movny. P edchozí souhlas komory není použitelný ani z hlediska souhlasu druhé komory v p ípadech, kdy trestn stíhaný poslanec je zvolen senátorem i naopak. Je zajímavé, že tento právní názor je pln v rozporu s realitou z období první republiky, kdy byl platný výklad zcela opa ný a souhlas sta ilo ud lit pouze jednou.

3.2. Rozsudek Nejvyššího správního soudu 5 As 4/2005

Rozsudek pracuje s aplikovatelností l. 27 odst. 3 Ústavy na správní delikty. Soud zde shledal, že ustanovení nelze extenzivn vztáhnout i na správní delikty, jelikož Ústava na jiném míst správní delikty výslovn jmenuje „*Prezidenta republiky nelze zadržet, trestn stíhat ani stíhat pro p estupek nebo jiný správní delikt*“⁴⁸. Protože p edm tné jednání

⁴⁷ Poslanec Republikánské strany byl vydán 25. 7. 1995 Poslaneckou sn movnou trestnímu stíhání pro ízení ve skutku trestného ínu ší ení poplašné zprávy za tisk a distribuci leták s názvem „*Informace spolkové vlády pro vedení sudeton meckého landsmanschaftu.*“, který obsahoval nepravdivé informace budící v obyvatelstvu mnohdy silné znepokojení. 30. 1. 1996 byla podána obžaloba u Obvodního soudu pro Prahu 10, ovšem 1. 6. 1996 byl zvolen do Poslanecké sn movny v novém volebním období.

⁴⁸Cit: l. 65 odst. 1 ústavního zákona 1/1993, Ústava R v tehdejším zn ní

(skartace utajovaných dokument) nebylo p estupkem dle p estupkového zákona v tehdejší zn ní (. 200/1990 Sb.), nebylo možné na toto jednání aplikovat l. 27 odst. 3 Ústavy R.

3.3. Usnesení Nejvyššího soudu 11 Tcu 45/2002 a 11 Tcu 123/2002

Výše zmín né kauzy uvádím společ n , jelikož jsou si usnesení z hlediska od vodn ní velmi podobná. Obžalovaní v obou kauzách argumentují, že se na jejich protiprávní jednání vztahuje imunita,⁴⁹ jelikož nebyl vydán souhlas s jejich trestním stíháním a orgány zp sobilé k vydání tomuto souhlasu již neexistují. Soud zde shledává, že „*Ú elem poslanecké imunity není p edevším ochrana poslance, ale ochrana svobody jednání Parlamentu.*“⁵⁰ Procesní imunitu nelze na obvin né aplikovat, jelikož absence a už kladného i záporného vyjád ení tehdejšího národního (resp. federálního) shromážd ní⁵¹ k trestnímu stíhání obvin ných nezakládá fikci nesouhlasu s trestním stíháním. Zánikem mandátu poslance tudíž zanikla i procení exempce s tímto mandátem spojená a ili k trestnímu stíhání obvin ných nebyl souhlas daných orgán nadále nutný. Pro ež stíhání bylo p ípustné v dob , kdy uvedené orgány již neexistovaly.

3.4. Usnesení Nejvyššího soudu 11 Tcu 135/2012

Uvedené usnesení bylo vydáno 3. 10. 2012 v reakci na návrh p ezkoumání p ípustnosti trestního stíhání podle § 10 odst. 2 trestního ádu⁵² podaného obvin ným – tehdejší poslancem a ministrem dopravy Vítem Bárto, který byl 13. 4. 2012 nepravomocn odsouzen podle rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5, sp. Zn. 3 T 8/2012 za trestný in podplácení podle § 332 odst. 1, 2 písm. b) trestního zákoníku. Obvin ný poslanec

⁴⁹ 11 Tcu 123/2002 – (vyvíjení nátlaku na osoby spojené s Chartou 77) zneužití pravomocí ú ední osoby podle § 158 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. c) trestního zákona v tehdejší ú inném zn ní

11 Tcu 45/2002 – (legalizace vniknutí vojsk Varšavské smlouvy na území eskoslovenské socialistické republiky) trestný in vlastizrady podle § 91 trestního zákona; a p ípravy k trestnému inu rozvracení republiky podle § 7 odst. 1 k § 92 odst. 1 písm. a) trestního zákona v tehdejší ú inném zn ní

⁵⁰ Cit: 11 Tcu 45/2002

⁵¹ Cit: 11 Tcu 123/2002 „Podle l. 50 ústavního zákona . 143/1968 Sb., o eskoslovenské federaci, poslanec Federálního shromážd ní nelze trestn ani kárn stíhat ani jej vzít do vazby bez souhlasu sn movny, jejímž je lenem. Odep e-li sn movna souhlas, je stíhání navždy vylou eno. Podle l. 51 téhož ústavního zákona poslanec Federálního shromážd ní nelze v bec stíhat pro hlasování ve sn movn , v jejich orgánech nebo v p edsednictvu Federálního shromážd ní. Za výroky p i výkonu funkce poslance u in né v n které sn movn , v jejím orgánu nebo v p edsednictvu Federálního shromážd ní podléhá poslanec jen v disciplinární pravomoci své sn movny.“

Cit: 11 Tcu 45/2002 „Podle Ústavy z roku 1960 (ústavní zákon . 100/1960 Sb., l. 58) bez souhlasu Národního shromážd ní nem že být poslanec Národního shromážd ní trestn stíhán ani na n ho nem že být uvalena vazba.“

⁵² (2) Vznikne-li pochybnost o tom, zda nebo do jaké míry je n kdo vy at z pravomoci orgán inných v trestním ízení podle tohoto zákona, rozhodne o tom na návrh dot ené osoby, státního zástupce nebo soudu Nejvyšší soud.

Vít Bárta byl soudním rozhodnutím vyat z pravomoci orgánů jiných v trestním řízení podle § 11 odst. 1 písm. c) trestního řádu.

Abychom si přiblížili faktický stav a postavení Víta Bárty, uvedu ve stručnosti skutkové okolnosti případu. Obviněný nabídl ostatním poslancům strany Věci veřejné na jednání poslaneckého klubu jmenované strany, že jim bude „*v případě finančních problémů individuálně k dispozici, čímž mínil, že je poslancem připraven poskytnout výhodnou půjčku ... pokud jeho nabídka byla motivována především z podstatné části obavou z negativní mediální odezvy...*“⁵³ Onou „negativní mediální odezvou“ bylo myšleno znovuotevření debaty nad nedávným zdaněním poslaneckých náhrad, které podstatně snížilo poslanecké příjmy, což by z pochopitelných důvodů velmi pravděpodobně zhoršilo ve veřejném mínění o poslancích této strany. Pan poslanec Bárta nadto předal obálky s poměrně vysokými finančními částkami v restauraci tehdejší předsedkyni poslaneckého klubu strany Věci veřejné Kristýně Kořínkové (500 000 Kč) a ve svém bytě spoluobviněnému tehdejšímu místopředsedovi strany Věci veřejné Mgr. Jaroslavu Škárkovi (170 000 Kč). Podle obžaloby byly tyto finanční částky předány ve snaze Víta Bárty upevnit svou pozici v rámci strany Věci veřejné.⁵⁴ Obviněný se hájil tvrzením, že uvedené částky byly bezúroňovými půjčkami se splatností jednoho roku, obě uzavřené v reakci na výše zmíněné prohlášení na zasedání poslaneckého klubu „... *obě takto poskytnuté půjčky představovaly pro jejich příjemce majetkové obohacení spočívající v absenci povinnosti hradit úroky, jež by jim vznikla, pakliže by smlouvu o úvěru uzavřeli za podmínek obvyklých v obchodním styku, a další zvýhodnění spočívající v podmínkách poskytnutí půjčky (zejména sporná faktická vymahatelnost vrácení půjčky, absence zajištění závazku).*“⁵⁵

Nyní se přesuneme k samotnému jednání 11 Tcu 135/2012. Pan návrhovátelem Bárta zde poměrně odvážně argumentuje „... *že z hlediska formulace skutkové podstaty trestného činu podplácení podle § 332 tr. zákoníku je trestný čin dokonán již v okamžiku nabídky úplatku.*“⁵⁶ Jelikož nabídka úplatku byla provedena ústním výrokem na předposlaneckém klubu, měla by se na toto jednání tím pádem vztahovat poslanecká imunita

⁵³ Cit: 11 Tcu 135/2012

⁵⁴ Viz 11 Tcu 135/2012

⁵⁵ Ibidem

⁵⁶ Ibidem

podle § 1. 27 odst. 2 Ústavy ČR, jelikož samotné předání peněz je pouhou realizací již dokonatého trestného činu.

Odhlédneme kompletně od faktu, že je známo podivný způsob předávat bezúročně peníze takto velkými peněžními obnosy v označených obálkách a podívejme se na právní otázky z této kauzy vyvstávající. Máme tu dvě kardinální otázky: „Je poslanecký i senátorský klub orgánem komory podle § 1. 27 odst. 2 Ústavy?“ a „Vztahuje se na dané jednání na předposlaneckého klubu poslanecká imunita podle téhož článku?“

Na první otázku existuje více právních názorů, jelikož ve § 1. 31 odst. 1 stojí, že orgány komor jsou výbory a komise a je tudíž sporné, jestli zmíněný odstavec má povahu taxativního i demonstrativního výčtu. Komentář k Ústavě uvádí „*Projevem u jiným v komoře se nerozumí projevy mimo jednání – tedy například o předstávce jednání, na chodbách, v restauracích sídla Parlamentu apod. Projevem u jiným v komoře se nerozumí projevy, které jen Parlamentu pronesl v rámci výkonu svého mandátu, ale jinde nebo jindy než při jednání komory nebo jejích orgánů. Chráněny proto nejsou projevy pronesené v poslaneckém (senátorském) klubu.*“⁵⁷ Poslanecký (senátorský) klub považuje za určitý orgán sui generis, protože a není za orgán komory považován, má přesto řadu práv v rámci komory podle jednotlivých jednacích řádů. Taktéž komentář (Klíma, K., a kol., Komentář k Ústavě a Listině, 1. Díl, 2. Vydání, nakl. Aleš Benk, Plzeň 2009, str. 296)⁵⁸ s poslaneckým klubem jako orgánem sněmovny nepočítá. Souhlasný názor zastává doc. Jan Wintr: „*Poslanecký klub je ale spíše uzavřená stranická porada, a tak není vhodné, aby jeho jednání bylo kryto imunitou. V cíle veřejně ukázaly, že jejich poslanecký klub má že jednat i mimo sněmovnu, v ústecké strany a možná i v soukromých bytech; pokud by byl poslanecký klub orgánem sněmovny, musela by se imunita vztahovat i na projevy u jině tam.*“⁵⁹ a „*Uzavřený poslanecký klub místem takové otevřené diskuse, zasluhující ústavní ochranu, opravdu není.*“⁶⁰ Doc. Jan Kysela taktéž kritizuje vztahování imunity na

⁵⁷ Cit: Ústava České republiky, 1. Vydání, Sládeček, V., Mikule, V., Sylllová, J., C. H. Beck, Praha: 2007, s. 219

⁵⁸ „Klub politické strany není orgánem komory, tudíž jeho rozhodnutí mají doporučující, konzultativní charakter.“

⁵⁹ Cit: Wintr J., Soumrak poslanecké imunity?, In: Právo, 20. 10. 2012

⁶⁰ Cit: Wintr J., A zase ta imunita, In: Právo, 30. 8. 2012

poslanecké kluby „Rozhodn nelze ze žádného z komentářů vyvodit návod pro transformaci „projevu p i jednání“ v „jednání kdekoli“.“⁶¹

K opa nému názoru dospívá L. Bahý ová v komentá i k l. 31 Ústavy, kde uvádí „P ikláníme se spíše k názoru, že kluby je možné v materiálním smyslu adit mezi orgány Parlamentu, p estože takto nejsou Ústavou R ani jednacími ády komor Parlamentu ozna eny ... Toto postavení jim však p ísluší p edevším s ohledem na jejich funkce organiza ní i politické ... s jejich existencí a inností J PS na mnoha místech výslovn po ítá.“⁶² Toto ovšem Nejvyšší soud užil trochu ú elov , jelikož v témže komentá i se u pasáže k lánku 27 (autorem též L. Bahý ová) uvádí, že se indemnita nevztahuje na hlasování v poslaneckých klubech. Interpretací a maiori ad minus m žeme dovodit, že v tom p ípad se nebude vztahovat ani na projevy v rámci klubu. Nutno dodat, že poslanecké kluby byly uvedeny jako orgány sn movny v jednacím ádu eské národní rady,⁶³ ovšem šlo o zm nu áste n nahodilou⁶⁴ a neodpovídající historickým reáliím (jak p ed 1989, tak do zmín né novelizace, dokdy byly kluby vnímány jako projev sdružovacího práva poslanc)⁶⁵.

Nejvyšší soud v tomto ohledu shledal p ísn jazykový výklad dle § 31 jako restriktivní, formalistický a nekorespondující s ú elem právní úpravy,⁶⁶ a proto teleologicky vztáhl aplikaci l. 27 i na poslanecké (senátorské kluby): „Pojem „orgán“ je proto podle názoru Nejvyššího soudu pro ú ely imunity t eba vykládat tak, že se jedná o zákonem p edpokládané „místo“, kde poslanci (senáto i) vykonávají sv j mandát spolu s dalšími poslanci (senátory), tedy kde se zpravidla odehrává diskuse o legislativních návrzích, p íjímají se politická rozhodnutí apod. Z tohoto hlediska je z ejmé, že se poslanecký (senátorský) klub nijak výrazn nelíší od výbor a komisí z izovaných komorami. Jeho role v legislativním procesu je nezpochybnitelná a významná.“⁶⁷ a to z uvedených d vod : „Z pohledu poslance i senátora se diskuse odehrávající se v klubech liší od

⁶¹ Cít: Kysela J., Glosa k výkladu l. 27 Ústavy Nejvyšším soudem, In: Státní zastupitelství 5/2013

⁶² Cít: Ústava eské republiky, Bahý ová, L., a kol., Linde Praha, 2010, s. 423

⁶³ Viz § 29 zákona 35/1989 Sb., Zákon o jednacím ádu NR po novelizaci s ú inností od 15. 7. 1991

⁶⁴ Viz Kysela J., K úvaze o rozší ení rozsahu poslanecké imunity. Parlamentní privilegia, rovnost p ed zákonem a role soud , In: Právní rozhledy 11/2013, str. 394

⁶⁵ Ibidem

⁶⁶ Viz 11 Tcu 135/2012

⁶⁷ Cít: 11 Tcu 135/2012

diskuse v komisích, výborech a samotné Poslanecké sněmovně i v Senátu pouze v tom smyslu, že v klubech se sdružují poslanci jedné politické strany. I v rámci jedné politické strany však může docházet k výrazným názorovým střetům a konfliktům. Stejně tak i zde může dojít ke zneužití trestního stíhání jako prostředku politického boje proti politickým rivalům.⁶⁸ Soud též považuje vyškrcnutí klubu ze souhrnu orgánů za nepřijatelné omezování ústavně garantované imunity pouhým zákonem⁶⁹ a za příklad taktéž uvádí komparaci především s poslanci Evropského parlamentu, jejichž ochrana verbálních projevů je podstatně širší.

Osobně s tímto právním názorem souhlasím i přes velké množství pádných argumentů především z pera pana docenta Kysely. Imunita chránící projevy je u nás úzká, proto lze chápat čl. 27. odst. 2 Ústavy spíše extenzivně. Dovolím si polemizovat s pány docenty Wintrem a Kyselou. Vztahování imunity i na jednání klubu může potenciálně přinést imunitu i na jednání mimo budovu sněmovny (zmíněné ústředí strany, soukromé byty, atd.). Pokud jde o naprosto standardní jednání klubu, na kterém poslanci i senátoři vyslovují projevy související s jejich funkcí (typicky debaty o politických problémech), pak v aplikaci imunity i na projevy pronesené na tomto místě nevidím žádný problém (což vidím jako důvod, proč se za současně podoby imunita nemůže vztahovat na jednání ve stranických orgánech, rodinách, atd., kde zpravidla neprobíhá standardní jednání klubu). Ke stejnému výsledku se dopracovává i Ladislav Vyhnánek „*Přesto se však kloním k závěru, že z materiálního hlediska PK za orgán – minimálně pro účely čl. 27 odst. 2 Ústavy – považovat lze. Nejde přitom přirozeně ani tak o místo, kde PK jedná, nýbrž o účel, za němž se jeho jednání koná.*“⁷⁰ Pozitivně se k tomuto rozšíření pojmu „orgán komory“ staví též doktor Jan Kudrna.⁷¹ Problém tohoto rozhodnutí vidím právě v tom, když se imunita vztahuje i na jednání, které nemá s politickými debatami téměř nic společného (diskuze o nákupu pizzy, kdo má hezčí manželku, atd.), ba dokonce pokud má i trestní právní konotace.

⁶⁸ Ibidem

⁶⁹ By zde si soud notně proti e í. Jestliže bylo omezování ústavně garantované imunity zákonem nepřijatelné, pak je její rozšíření pouhým zákonem stejně troufalým činem, natožpak rozšíření judikaturou.

⁷⁰ Cit: Vyhnánek L., *May the constitution be with you*, In: *Jiné právo*, 22. 10. 2012

http://jinepravo.blogspot.cz/2012/10/may-constitution-be-with-you_4891.html

⁷¹ Viz Kudrna J., *K rozšíření rozsahu poslanecké imunity*, In: *Právní rozhledy* 4/2013 str. 131 a násl.

Problematická je odpověď na naši druhou kardinální otázku této kauzy – „Vztahuje se na dané jednání na půdě poslaneckého klubu poslanecká imunita podle článku 27 odst. 2?“ Nejvyšší soud dosti překvapivě usoudil, že ano. „Podle komentáře⁷² se projevem rozumí nejen výroky, ale i gesta, písemná podání, návrhy a jiné projevy v le. ... Jednání popsané ve výroku tohoto rozhodnutí lze jednoznačně považovat za verbální výrok, tedy i projev. ... V tomto případě lze jednání obviněného, kterým (stručně řečeno) nabídl poslanec, že jim „bude individuálně k dispozici“, považovat za učiněné v rámci výkonu poslaneckého mandátu, nebo, jak zjistil soud prvního stupně, obviněný se takto vyjádřil v souvislosti se zdaněním poslaneckých náhrad s úmyslem předejít negativní mediální odezvě, která by mohla postihnout jeho politickou stranu.“⁷³ Soud zde v podstatě legalizuje jakoukoli trestnou činnost, která má alespoň elementární souvislost s výkonem mandátu poslance i senátora⁷⁴. Pan docent Wintr rozvádí tuto logiku do absurdna: „Máme-li tuto úvahu dovést ad absurdum, mohl by poslanec na jednání poslaneckého klubu telefonicky organizovat vraždu nebo jiný závažný zločin, a požádal by to byl nestíhatelný projev v orgánu sněmovny.“⁷⁵ Jestli vražda souvisí s výkonem mandátu, je včasně známo pořádek, ovšem v praxi imunitou mohla být chráněná organizovaná (tzn. pronesená v rámci jednání, kuloární jednání o přestávce i na toaletách) by neměla být chráněna imunitou, jelikož nejde o projev učiněný v rámci jednání) korupce v rámci poslaneckého klubu (k čemuž v případě Věcí ve věcech dost možná i skutečně došlo) i navenek (kupříkladu snaha zkorumpovat poslance jiných stran).

Dle mého názoru jde o špatně pochopený smysl imunity, rozsudek tím pádem neodpovídá úmyslu zákonodárce a účelu zákona. Nejvyšší soud taktéž poněkud „šibuje“ s výkladem smyslu a účelu zákona. Zatímco se jím ohání v argumentaci, proč je poslanecký klub krytý imunitou, naprosto ji ignoruje, když vztahuje imunitu i na podplácení⁷⁶. Smysl imunity chránící projevy totiž tkví v ochraně svobody slova, aby zákonodárci mohli zcela volně diskutovat o v podstatě čemkoli bez obavy, že by se dostali do soukolí trestního

⁷² Viz Ústava České republiky, I. Vydání, Sládek, V., Mikule, V., Syllová, J., C. H. Beck, Praha: 2007, s. 216

⁷³ Cit: 11 Tcu 135/2012

⁷⁴ Cit: 11 Tcu 135/2012

„Nejvyšší soud je navíc toho názoru, že projev ve smyslu čl. 27 odst. 2 Ústavy by měl být vždy učiněn v souvislosti s výkonem mandátu poslance i senátora,....“

⁷⁵ Cit: Wintr J., Soumrak poslanecké imunity?, In: Právo, 20. 10. 2012

⁷⁶ Vycházím z předpokladu, že účelem ústavodárce nebylo vytvořit kastu nedotknutelných kriminálních .

stíhání. Aplikace imunity na kriminální činnost podplácní, kterou dokonce Vít Bárta užívá jako argument ve svém návrhu, se mi proto jeví značně nešťastnou a domnívám se, že jednání Víta Bárty rozhodně nemělo být klasifikováno jako kryté imunitou. Nejvyšší soud sice nevyložil Víta Bárta ze stíhání za samotné předání peněz, toto předání je ovšem silně spojeno s „nabídkou“ pronesenou na předposlaneckém klubu, a jelikož ta byla ze stíhání vyjmuta, stalo se předání peněz trošku nesmyslným (kdo by předal takové peníze v obálkách bez písemné smlouvy), ale zcela legálním činem. Pro zajímavost uvedu, že Vít Bárta i Jaroslav Škárka byli v podstatě osvobozeni rozhodnutím odvolacího soudu⁷⁷, který v číselném předání s písemnými zpátky Obvodnímu soudu pro Prahu 5, který oba poslance osvobodil (dovolání státního zástupce bylo letos v lednu zamítnuto, čímž kauza definitivně skončila).

3.5. Usnesení Nejvyššího soudu 3 Tcu 76/2013, 3 Tcu 77/2013 a 3 Tcu 85/2013

Uvedená usnesení spojuji do jedné kapitoly, nejenom protože jsou „z pera“ jednoho senátu, především totiž jdou spolu „ruku v ruce“. Týkají se vyjmutí poslanců Petra Tluchoše (3 Tcu 77/2013), Marka Šnajdra (3 Tcu 76/2013), Ivana Fuksy (na základ *beneficium cohaesionis* v souvislosti s výše uvedenými usneseními) z trestního stíhání a naopak nevyjmutí premiéra Petra Nečase (3 Tcu 85/2013) z trestního stíhání. Stručně uvedu skutkové okolnosti případu. Na podzim roku 2012 došlo k vnitrostranické krizi v rámci ODS, kdy výše jmenovaní poslanci odmítli podpořit návrh vládního zákona⁷⁸ (se kterým vláda spojila otázku důvěry, vládnoucí koalice ODS, TOP 09 a Lidem mládeže ovšem tak křehkou v tšinu, že se bez „rebelů“ nebylo možné obejít). Vedle jednání za účelem dosažení nějakého kompromisu ohledně výše daní (což bylo zcela legální) docházelo současně dle státního zástupce k utajeným schůzkám, na kterých byly předloženy „rebelům“ místa v dozorčích radách, představenstvech a managementu společnosti, v nichž byla majoritním akcionářem Česká republika, výměnou za složení jejich poslaneckých mandátů a umožnění schválení výše jmenovaného zákona a tím pádem i dalšího fungování vlády. K tomuto vzdání se mandátů (dle státního zástupce za předložení výše uvedených úplatků) skutečně došlo 7. 11. 2012 a shodou okolností byl Marek Šnajdr 20. 12. 2012 zvolen předsedou dozorčí rady společnosti *epro, a. s.* a Ivan Fuksa za člena

⁷⁷ Viz 61 To 301/2012

⁷⁸ Zákon o změnách daňových, pojistných a dalších zákonů v souvislosti se snižováním schodků ve veřejných rozpočtech

p edstavenstva společnosti *eský Aeroholding, a. s.* 11. 1. 2013. Z podnětu Petra Tluchoře, sice sám nikam jmenován nebyl, byl členem dozorčí rady *eských drah a, s.*, zvolen „Tluchoř v muž“ Libor Antoš. Tím se podle státního zástupce dopustili Petr Tluchoř, Marek Šnajdr a Ivan Fuksa trestného činu zneužití pravomocí veřejného činitele dle § 329 odst. 1 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, spáchaného ve formě spolupachatelství (§ 23 trestního zákoníku), jednak trestného činu přijetí úplatku podle § 331 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, spáchaného ve formě spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku. Petr Nečas byl na základě těchto skutečností obviněn z trestného činu podplácení podle § 332 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Obvinění Petr Tluchoř a Marek Šnajdr proto podali návrh na přezkoumání jejich stíhatelnosti Nejvyšším soudem dle §10 odst. 2 trestního řádu.

Opět jako v kauze Víta Bárty odhlédnu od posuzování, zda popsaná činnost je nebo není korupcí, byť na první pohled vypadá jako celkem standardní případ „politického dealu“, které byly součástí politiky od nepaměti, a lze se s nimi setkat v podstatě běžně. Je proto otázkou, nakolik uvedené jednání lze klasifikovat jako trestný čin korupce, případně zda by se korupcí najednou nestalo v podstatě jakékoli koalici vyjednávání. Kauza nicméně otevírá opět velmi aktuální téma šíře poslancecké imunity, jelikož odvolání Nejvyššího soudu se po vzoru usnesení 11 Tcu 135/2012 opět nevyhýbá kontroverzím.

Oba obvinění ve svých návrzích odkazují na jmenované usnesení 11 Tcu 135/2012 a argumentují, že trestně stíháno bylo jednání kryté imunitou, jak vychází z výše uvedeného usnesení *„že projevem poslance se rozumí nejen výroky, ale i gesta, písemná podání, návrhy a jiné projevy v le. ... Za takové jednání je nepochybně třeba považovat i akt vzdání se mandátu, u něhož na předání sněmovny, když ústavní normy výslovně požadují a umožňují poslanci bez dalšího využít svého ústavního práva a poslanceckého mandátu se bez ohledu na okolnosti a dle vůle takového rozhodnutí vzdát.“*⁷⁹ K tomuto uvádí, že jim kladená vina by byla dokonána právě tímto projevem na předání sněmovny (vzdáním se mandátu), který je krytý imunitou, jediným myslitelným postihem by bylo disciplinární řízení v rámci komory. V argumentaci Petra Tluchoře dokonce zaznívá, že poslanec hlasováním ve sněmovně neobstarává ve svůj zájem, proto nemůže jakékoliv jeho jednání

⁷⁹ Cit: 3 Tcu 76/2013

naplnit znaky skutkové podstaty zneužití pravomoci veřejného úředníka.⁸⁰ Definice pojmu *obstarávání obecného zájmu* říká: „*Pojem obecný zájem znamená, že se v daném případě jedná o oblast, u níž se předpokládá, že na jejím fungování je zainteresována společnost jako celek, případně určitá sociální skupina.*“⁸¹ Přítomnost zákonodárné moci samozřejmě nepatří mezi oblast, na jejímž fungování je zainteresována společnost jako celek, jde proto dle mého názoru o pomýlený argument ze strany pana Tluchoče.

Dle státního zástupce jednání obviněných již zjevně vybořilo z rámce běžných politických dohod, při kterých dochází k vyvažování zájmů celospolečenských nebo zájmů alespoň určité části společnosti, jak je představují programy politických stran, když jednání obviněného směřovalo pouze k uspokojení jeho ryze osobních a soukromých zájmů, čímž se odlišuje například od koaličního dohadování o obsazování jednotlivých postů. Obvinění poslanci nadto činili v rozporu se svým poslaneckým slibem a s ustanovením § 3 zákona č. 159/2006 Sb. (zákon o státním zájmu). V obžalobě bylo zvlášť zdůrazněno, že poslanci nejsou stíháni za samotné vzdání se mandátu, nýbrž za doložení, které je k tomuto činu vedlo, tzn. předislíbení lukrativních „trafik“ ve státní správě.

Nejvyšší soud se ovšem celkem překvapivě rozhodnul tento fakt naprosto ignorovat a prohlásil „*Za projev učiněný v Poslanecké sněmovně je namístě pokládat i jednání poslance v souvislosti s jeho politickou přítomností, a tedy také jednání vedoucí k politickým dohodám, kompromisům i politickým rozhodnutím, a už v rámci jedné i více politických stran i jejich koalic. ... Za takový projev je v daném případě namístě pokládat i jednání obviněného, pokud tento v rámci výkonu svého poslaneckého mandátu odmítl vyjádřit svůj souhlas s přijetím označených zákonů. Stejně tak lze označit za výkon jeho poslaneckého oprávnění i jeho další postoj, pokud se vzdal svého poslaneckého mandátu proto, aby umožnil pokračování vlády, která s přijetím uvedených zákonů spojila hlasování o vyjádření důvěry v ní. Pokud za daných okolností hlasoval o přijetí zákona (zdržel se hlasování) i vzdal se poslaneckého mandátu, nelze takové jeho jednání vztáhnout souasně k naplnění všech znaků skutkových podstat již označených trestných činů, když takový projev je nejenom chráněn imunitou ve smyslu čl. 27 odst. 2 Ústavy, ale*

⁸⁰ Viz 3 Tcu 77/2013

⁸¹ Cit: FAQ – Co se rozumí pod pojmem „obstarávání veřejného zájmu“?, In: <http://www.mvcr.cz/clanek/faq-vymezeni-pojmu-co-se-rozumi-pod-pojmem-obstaravani-veci-obecneho-zajmu.aspx>

dosahuje již parametr *indemnity* z hlediska 1. 27 odst. 1 Ústavy.⁸² Nejvyšší soud zde v podstatě pojímá projev podle 1. 27 odst. 2 jako činitel legitimující jakoukoliv trestnou činnost. Ono už je ovšem značně sporné, jestli lze vzdání se mandátu vůbec kategorizovat jako projev podle 1. 27 odst. 2 Ústavy. Jak vyplývá z 1. 17 Listiny, pod projevem se rozumí šíření nějakého názoru, jednání Rady Poslanecké sněmovny i Senátu v souvislosti s projevem dle 1. 27 odst. 2 kalkuluje s disciplinární sankcí za „nevhodný výrok“. Poslanec i senátor se může dle 1. 24 Ústavy vzdát mandátu prohlášením na schůzce komory. Toto prohlášení ovšem nemá povahu deklaratorního sdělení a šíření názoru, nýbrž jde o konstitutivní právní jednání mající za následek zánik mandátu vzdávající se osoby (Lidová iniciativa informace nešíří, nýbrž vytváří).⁸³ Uvedené jednání nelze brát v souvislost s hlasováním, protože v době hlasování už obvinění nebyli poslanci, spojení se vzdáním se mandátu relevantní je, tento akt ovšem není projevem dle 1. 27 odst. 2 a i kdyby byl, imunita není aplikovatelná kvůli jednání, které tomuto aktu předcházelo a za které byli poslanci ve skutečnosti stíháni. Tuto logiku lze totiž dle slov doktora Roberta Pelikána vyložit takto „Rozhodnutí Nejvyššího soudu totiž lze vykládat i tak, že nyní by si poslanci mohli vyvstít na internetových stránkách ceník pro jednotlivá hlasování.“⁸⁴, který toto rozhodnutí kritizuje i v dalším článku „Nejvyšší soud n jak p ehlédl, že bývalí poslanci nejsou stíháni za vzdání se mandátu, ale za to, že si dali slíbit úplatek, aby se jej vzdali. Nikoli tedy za to, že u inili nějaké projevy, ale že se prý nechali uplatit, aby ty projevy u inili.“⁸⁵, kde mimo jiné i kritizuje značně nedospělý přístup české politické scény k pohánění státního zástupce Ištvana k osobní odpovědnosti za zahájení těchto „stát rozvracejících“ trestních stíhání. Tyto výroky nevyznívají příliš dobře, zvláště když zaznívají z úst představitel moderního demokratického právního státu. Senátorka Eliška Wagnerová taktéž tuto logiku odsuzuje na svém blogu: „Byl to kšeft s mandátem a s tím

⁸² Cit: 3 Tcu 76/2013

Odvodnění v 3 Tcu 77/2013 je po obsahové stránce totožné.

⁸³ Shodně též Wagnerová E., *Postoj Elišky Wagnerové k usnesení Nejvyššího soudu ve věci imunity poslanců*, In: <http://eliskawagnerova.cz/aktuality/postoj-elisky-wagnerove-k-usneseni-nejvyssiho-soudu-ve-veci-imunity-poslancu/> „A jen na okraj dodávám, neboť to nemělo být vůbec posuzováno, že za projev ve smyslu Listiny nelze považovat ani úkon vzdání se mandátu, by tentokrát k němu prokazatelně došlo opravdu v orgánu sněmovny, tj. na plénu. V tomto případě však šlo o právní úkon, který vedl k novému faktu v podobě zániku mandátu. Tento právní úkon lze z pohledu „projevu“ hodnotit jako tvorbu faktu (informace), nikoliv však za jeho sdělení. Sdělovat fakt (informaci) lze totiž až tehdy, když existuje.“

⁸⁴ Cit: Kundra O., *Politické trafiky vystupují ze tmy*, In: *Respekt* 5/2014 (Rozhovor s Pelikánem)

⁸⁵ Cit: Pelikán R., *Víte, kdo já jsem?*, In: *Respekt* 30/2013

ústavní po ádek vykládaný v jeho celistvosti samoz ejm nepo ítá a z dobrých d vod ani po ítat nem že.⁸⁶ Docent Jan Kysela uvádí, že „Již ze samotné systematiky Ústavy tudíž plyne, že vzdání se mandátu je odlišné od projevu. Podle povahy jde o právní jednání, jehož d sledkem je zm na právního stavu, tedy zánik mandátu. ... Podstata v ci samoz ejm spo ívá v tom, že za vzdání se mandátu není žádný postih možný, nebo není za co postihovat. ... Pokud by ke vzdání se došlo za nep íjatelných okolností, bude postihováno to, co souvisí s t mito okolnostmi, nikoliv vzdání se mandátu samotné.“⁸⁷ ... „Podle Nejvyššího soudu by indemnita m la krýt jednání poslanc a senátor související s výkonem mandátu. Je to úprava možná, jakkoliv svou velkorysostí zjevn vybo ující z toho, co je historicky i mezinárodn obvyklé.“ Dle jeho vlastních slov je z t chto usnesení neš astný i docent Jan Wintr jelikož: „Rozsudek ve v ci samé mohl p isp t k vyjasn ní hranic trestn právn ješt p ípustného a již nep ípustného politického jednání. Zásah Nejvyššího soudu ale tuto nad ji zma il a místo toho poskytl nepochopitelné kritérium, na základ kterého si n kdo m že „koupit“ poslance, aby trvale hlasoval v jeho zájmu, a takto korumpovaný poslanec bude trvale nepostižitelný.“⁸⁸ Z „druhé strany barikády“ zaznívá nejhlasiť ji hlas Zde ka Koudelky z jeho blogu, kde se naprosto ztotož uje s od vodn ními uvedených rozhodnutí a vítá, že zabránila libov li orgán inných v trestním ízení⁸⁹ (až z toho má lov k pocit, že žijeme v policejním státu). Pon kud umírn n jší názor uvádí zástupce ombudsmana Stanislav K e ek, který hlavn kritizuje ingerenci výkonné moci do nerušeného výkonu mandátu poslanc .⁹⁰ K e ek má ovšem pravdu v tom, že po usnesení 11 Tcu 135/2012 šlo n jaké takové rozhodnutí ekat. Rozhodnutí Nejvyššího soudu chválí též Petr Kolman „ in, který zmín ní exposlanci spáchali, m žeme vnímat jako neetický, ale rozhodn ne jako hodný režimu trestního

⁸⁶ Cit: Wagnerová E., *Postoj Elišky Wagnerové k usnesení Nejvyššího soudu ve v ci imunity poslanc*, In: <http://eliskawagnerova.cz/aktuality/postoj-elisky-wagnerove-k-usneseni-nejvyssiho-soudu-ve-veci-imunity-poslancu/>

⁸⁷ Cit: Kysela J., *Glosa k výkladu l. 27 Ústavy nejvyšším soudem*, In: *Státní zastupitelství* 5/2014

⁸⁸ Cit: Wintr J., *Bez b ehá imunita Právo*, In: 4. 11. 2013

⁸⁹ Viz Koudelka Z., In:

- Ústavní právník Zden k Koudelka vyvrací lži médií o jednotném právním názoru na rozhodnutí Nejvyššího soudu, In: <http://protiproud.parlamentnilisty.cz/svet/politika/komentare/381-ustavni-pravnik-zdenek-koudelka-vyvraci-lzi-medii-o-jednotnem-pravnim-nazoru-na-rozhodnuti-nejvyssiho-soudu.htm>
- Ústavní právník Zden k Koudelka podruhé k rozhodnutí Nejvyššího soudu, za rezignaci na poslanceký mandát se netrestalo ani za protektorátu, In: <http://protiproud.parlamentnilisty.cz/svet/politika/spory/415-ustavni-pravnik-zdenek-koudelka-podruhe-k-rozhodnuti-nejvyssiho-soudu-za-rezignaci-na-poslanecky-mandat-se-netrestalo-ani-za-protektoratu.htm>

⁹⁰ Viz K e ek S., *P ehlušené instinkty svobodné spole nosti* In: <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-volicum/Kreckek-CSSD-Prehlusene-instinkty-svobodne-spolecnosti-279637>

*práva. A trestní právo by m lo vždy být ultima ratio – tedy krajní mez.*⁹¹ By souhlasím s premisou, že uvedená jednání trestná nejsou, bylo by dle mého názoru lepší, kdyby se toto prokázalo v ádném trestním ízení u soudu.

Uvedená rozhodnutí vzbudila mnoho emocí a efektivn zastavila trestní stíhání exposlanc Petra Tlucho e, Ivana Fuksy a Marka Šnajdra, kte í shodou okolností podali letos v lednu žádost o odškodn ní, za protiprávní uvalení vazby, odškodn ní se ovšem nep iznává v p ípad , že stíhání je zastaveno z d vodu, že stíhaný není trestn odpov dný, jak ovšem uvádí Robert Pelikán.⁹² Ur itou smolnou postavou této kauzy se stal premiér Petr Ne as, který dle usnesení 3 Tcu 85/2013 nebyl vy at z trestního stíhání, jelikož jeho jednání (podplácení) nebylo spojitelné s žádnou ínností klasifikovanou soudem jako projev dle 1. 27 odst. 2 Ústavy. Probíhající trestní stíhání ukáže, zda premiérovo jednání naplnilo skutkovou podstatu trestného ínu podplácení, by ve srovnání s osvobozením „rebel “ není toto rozhodnutí spravedlivé, zvlášt když zmín ní exposlanci byli vylou ení ze stíhání jen díky tomu, že se v pr b hu své potenciální trestné ínnosti vzdali mandátu poslance. Soud dosp l do stádia, že p íjemci potenciálních úplatk byli osvobozeni, zatímco „podpláce “ Petr Ne as je nyní „potahován“ v rámci trestního stíhání. Tím samoz ejm nechci íci, že by ízení proti Petru Ne asovi bylo principiáln špatné. V zájmu spravedlnosti ovšem není nejš astn jší, že v duu uplácující – uplácený je stíhán jen ten první. Osobn si myslím, že vztažení imunity na jednání Petra Tlucho e, Ivana Fuksy a Marka Šnajdra bylo chybné.

⁹¹ Cit: Kolman P., *Nejvyšší soud rozhodl v kauze exposlanc správni*, In: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/nazory-a-petice/Petr-Kolman-Nejvyssi-soud-rozhodl-v-kauze-exposlancu-spravne-279299>

⁹² Viz Kundra O., *Politické trafiky vystupují ze tmy*, In: *Respekt* 5/2014 (Rozhovor s JUDr. Robertem Pelikánem, Ph.D.)

4. Závěr

V souhrnu se dá říci, že naši zákonodárci disponují na evropské poměry jednou ze širších úprav trestně právní imunity a užší z hlediska ochrany projevu zákonodárce (v teorii). V praxi bohužel dospěl Nejvyšší soud výkladem k podstatnému rozšíření této složky imunity. Co se týče místa, zahrnul Nejvyšší soud do orgánů jednotlivých komor Parlamentu i poslanecké a senátorské kluby a pod pojem projev podal i jiné než verbální i literární výroky pronesené v souvislosti s výkonem mandátu, tj. jednání v souvislosti s výkonem mandátu. Je dosti sporné, jestli je tento výklad poslanecké imunity v souladu s úmyslem ústavodárce.

Na závěr proto nabízím úvahu, zda je takto široká imunita u nás opravdu účelná. Jsem názoru, že imunita v současné podobě je příliš široká a neadekvátní svému účelu a smyslu, který spoívá v ochraně zákonodárné moci před šikanou moci výkonné a soudní. Imunita v nyníjší podobě je totiž spíše osobním privilegiem poslance a senátora, což je v rozporu jak s právním principem rovnosti před zákonem tak úmyslem ústavodárce. Nestálo by proto za zvážení její omezení respektive rozšíření? Na které aspekty imunity jsou dnes již dle mého názoru „pěstárlé“. Sem řadím hlavně preestupkovou imunitu a naši širokou trestně právní imunitu. Vzor možného řešení nemusíme hledat daleko, stačilo by se podívat k našim slovenským sousedům, kteří vážou na souhlas parlamentu pouze zadržení před inu a uvalení vazby. Na druhou stranu je dle mého názoru nedostatečná ochrana poslaneckých projevů dle čl. 27 odst. 2 Ústavy (pakliže ignorujeme velmi „rozevláté“ pojetí Nejvyššího soudu). Osobně bych uvítal úpravu podobnou poslancům Evropského parlamentu. Souasnou lehce anarchickou situaci by šlo ovšem vyřešit i opačným způsobem. Senátorka Eliška Wagnerová a Miroslav Antl podali návrh senátní novely trestního řádu specifikující § 10 (Vynětí z pravomoci orgánů jiných v trestním řízení) v tom ohledu, že taxativně vypočítává příslušná místa (jednání komory, výbory, podvýbory a komise – včetně vyšetřovací) a projev kategorizuje jako „sdělení informací nebo názor slovem, písmem, obrazem, gestem, i jinými výrazovými prostředky.“ Sice zde není zahrnut poslanecký klub, ale oproti nyníjšímu by šlo o velký posun dopředu a nyníjší spíše chybná interpretace Nejvyššího soudu by se odebrala do „vnějškových lovišť práva“.

Seznam použité literatury

Publikace

1. Slovník veřejného práva československého, Hácha E., Hoetzel J., Weyr F., Laštovka K., Praha 2000
2. Ústavní právo a státová práva II. díl, ústavní právo České republiky; Václav Pavlíček a kol., Praha 2012
3. Komentář k Ústavě a Listině, 2. rozšířené vydání; Karel Klíma a kolektiv, Plzeň 2009
4. Ústava České republiky, Sládeček, V., Mikulec, V., Sylllová, J., Praha 2007
5. Ústava České republiky, Bahýšová L., Filip J., Molek P., Podhrázký M., Suchánek R., Šimíček V., Vyhnánek L., Praha 2010
6. Ústavní systém České republiky, Gerloch A., Hebejk J., Zoubek V., Plzeň 2013
7. Principy českého ústavního práva, Wintr J., Plzeň 2013
8. Ústavy států Evropské unie, 2. vydání, 1. díl; Klokočka V., Wagnerová E.; Praha 2004
9. Ústavy států Evropské unie, 2. vydání, 2. díl; Klokočka V., Wagnerová E.; Praha 2005

Články

1. Wintr J., A zase ta imunita, In: Právo, 30. 8. 2012
2. Wintr J., Imunita má smysl, In: Právo, 16. 5. 2012
3. Wintr J., Bezbezhá imunita, In: Právo, 4. 11. 2013
4. Wintr J., Soumrak poslanecké imunity?, In: Právo, 20. 10. 2012
5. Wintr J., Místo ochrany osobní privilegium. Je zralé na omezení, In: Právo, 8. 11. 2012
6. Wintr J., Hranice politiky a zločinu, In: Právo, 21. 6. 2013
7. Kudrna J., Imunitu je třeba spíše rozšířit, In: IHNED.CZ; odkaz: [http://dialog.ihned.cz/?p=060000_d&article\[id\]=59468070](http://dialog.ihned.cz/?p=060000_d&article[id]=59468070)
8. Sněmovna viděla vztyčený prostředník, byla to náhoda, hájí se Bárta, In: IDNES.CZ: http://zpravy.idnes.cz/snemovna-videla-vztyceny-prostrednicek-byla-to-nahoda-haji-se-barta-11t-domaci.aspx?c=A111104_131654_domaci_jw
9. Jste jedničky, ukázal premiér vzbouřencům, In: <http://www.novinky.cz/domaci/152479-jste-jednicku-ukazal-premier-vzbourencum.html>
10. Kysela J., Glosa k výkladu čl. 27 Ústavy Nejvyšším soudem, In: Státní zastupitelství 5/2013

11. Kysela J., K úvaze o rozšíření rozsahu poslanecké imunity. Parlamentní privilegia, rovnost před zákonem a role soudů, In: Právní rozhledy 11/2013
12. FAQ – Co se rozumí pod pojmem „obstarávání věci obecného zájmu“?, In: <http://www.mvcr.cz/clanek/faq-vymezeni-pojmu-co-se-rozumi-pod-pojmem-obstaravani-veci-obecneho-zajmu.aspx>
13. Wagnerová E., Postoj Elišky Wagnerové k usnesení Nejvyššího soudu ve věci imunity poslanců, In: <http://eliskawagnerova.cz/aktuality/postoj-elisky-wagnerove-k-usneseni-nejvyssiho-soudu-ve-veci-imunity-poslancu/>
14. Kundra O., Politické trafiky vystupují ze tmy, In: Respekt 5/2014 (Rozhovor s JUDr. Robertem Pelikánem, Ph.D.)
15. Pelikán R., Víte, kdo já jsem?, In: Respekt 30/2013
16. Koudelka Z., Ústavní právník Zdeněk Koudelka vyvrací lži médií o jednotném právním názoru na rozhodnutí Nejvyššího soudu, In: <http://protiproud.parlamentnilisty.cz/svet/politika/komentare/381-ustavni-pravnik-zdenek-koudelka-vyvraci-lzi-medii-o-jednotnem-pravnim-nazoru-na-rozhodnuti-nejvyssiho-soudu.htm>
17. Koudelka Z., Ústavní právník Zdeněk Koudelka podruhé k rozhodnutí Nejvyššího soudu, za rezignaci na poslanecký mandát se netrestalo ani za protektorátu, In: <http://protiproud.parlamentnilisty.cz/svet/politika/spory/415-ustavni-pravnik-zdenek-koudelka-podruhe-k-rozhodnuti-nejvyssiho-soudu-za-rezignaci-na-poslanecky-mandat-se-netrestalo-ani-za-protektoratu.htm>
18. Kreček S., Pehlúšené instinkty svobodné společnosti In: <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-voicum/Krecek-CSSD-Prehlusene-instinkty-svobodne-spolecnosti-279637>
19. Kolman P., Nejvyšší soud rozhodl v kauze exposlanců správně, In: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/nazory-a-petice/Petr-Kolman-Nejvyssi-soud-rozhodl-v-kauze-exposlancu-spravne-279299>
20. Vyhnánek L., May the constitution be with you, In: Jiné právo, 22. 10. 2012 http://jinepravo.blogspot.cz/2012/10/may-constitution-be-with-you_4891.html
21. Kudrna J., K rozšíření rozsahu poslanecké imunity, In: Právní rozhledy 4/2013
22. Spurný J., Na svatě p d m žete všechno, In: Respekt 30/2013

Zákony a mezinárodní smlouvy

1. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR
2. Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
3. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

4. Zákon . 141/1961 Sb., Zákon o trestním řízení soudním
5. Zákon . 200/1990 Sb., Zákon o p estupcích
6. Zákon . 90/1995 Sb., Zákon o jednacím ádu Poslanecké sn movny
7. Zákon . 35/1989 Sb., Zákon o jednacím ádu eské národní rady
8. Zákon . 107/1999 Sb., Zákon o jednacím ádu Senátu
9. Zákon . 159/2006 Sb., Zákon o st etu zájm
10. Smlouva . 44/2004 Sb. m. s., Protokol o výsadách a imunitách Evropských spole enství

Judikatura

1. Usnesení Nejvyššího soudu Tcnu 10/96
2. Rozsudek Nejvyššího správního soudu 5 As 4/2005
3. Usnesení Nejvyššího soudu 11 Tcu 45/2002
4. Usnesení Nejvyššího soudu 11 Tcu 123/2002
5. Usnesení Nejvyššího soudu 11 Tcu 135/2012
6. Usnesení Nejvyššího soudu 3 Tcu 76/2013
7. Usnesení Nejvyššího soudu 3 Tcu 77/2013
8. Usnesení Nejvyššího soud 3 Tcu 85/2013
9. Usnesení M stského soudu v Praze 61 To 301/2012

Přílohy

Příloha č. 1

Relevantní pasáže ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR

l. 23

(1) Poslanec složí slib na první schůzi Poslanecké sněmovny, které se zúčastní.

(2) Senátor složí slib na první schůzi Senátu, které se zúčastní.

(3) Slib poslance a senátora zní: "Slibuji v čest České republiky. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony. Slibuji na svou čest, že svůj mandát budu vykonávat v zájmu všeho lidu a podle svého nejlepšího svědomí a svědomí".

l. 27

(1) Poslanec ani senátor nelze postihnout pro hlasování v Poslanecké sněmovně nebo Senátu nebo jejich orgánech.

(2) Za projevy u jiných v Poslanecké sněmovně nebo Senátu nebo v jejich orgánech nelze poslance nebo senátora trestně stíhat. Poslanec nebo senátor podléhá jen disciplinární pravomoci komory, jejímž je členem.

(3) Za nepoctivky poslanec nebo senátor podléhá jen disciplinární pravomoci komory, jejímž je členem, pokud zákon nestanoví jinak.

(4) Poslanec ani senátor nelze trestně stíhat bez souhlasu komory, jejímž je členem. Odepovědi komora souhlas, je trestní stíhání po dobu trvání mandátu vyloučeno.

(5) Poslanec nebo senátor lze zadržet, jen byl-li dopaden při spáchání trestného činu nebo bezprostředně poté. Příslušný orgán je povinen zadržení ihned oznámit předsedovi komory, jejímž je zadržенý členem; nedá-li předseda komory do 24 hodin od zadržení souhlas k odevzdání zadržенého soudu, je příslušný orgán povinen ho propustit. Na své první následující schůzi komora rozhodne o přípustnosti stíhání s konečnou platností.

Poslanec i senátor má právo odejít sv. dectví o skute nostech, které se dozv d l v souvislosti s výkonem svého mandátu, a to i poté, kdy p estal být poslancem nebo senátorem.

Příloha č. 2

Relevantní pasáže zákona . 40/2009 Sb., trestní zákoník

§ 329

Zneužití pravomoci ú ední osoby

(1) Ú ední osoba, která v úmyslu zp sobit jinému škodu nebo jinou závažnou újmu anebo opat it sob nebo jinému neoprávn ný prosp ch

a) vykonává svou pravomoc zp sobem odporujícím jinému právnímu p edpisu,

b) p ekro í svou pravomoc, nebo

c) nesplní povinnost vyplývající z její pravomoci,

bude potrestána odn tím svobody na jeden rok až p t let nebo zákazem innosti.

(2) Odn tím svobody na t i léta až deset let bude pachatel potrestán,

a) opat í-li inem uvedeným v odstavci 1 sob nebo jinému zna ný prosp ch,

b) spáchá-li takový in na jiném pro jeho skute nou nebo domn lou rasu, p íslušnost k etnické skupin , národnost, politické p esv d ení, vyznání nebo proto, že je skute n nebo domn le bez vyznání,

c) zp sobí-li takovým inem vážnou poruchu v innosti orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jiného orgánu ve ejné moci,

d) zp sobí-li takovým inem vážnou poruchu v innosti právnické nebo fyzické osoby, která je podnikatelem,

e) spáchá-li takový in zneužívaje bezbrannosti, závislosti, tísn , rozumové slabosti nebo nezkušenosti jiného, nebo

f) zp sobí-li takovým inem zna nou škodu.

(3) Odn tím svobody na p t až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

- a) opat řil ěinem uvedeným v odstavci 1 sob nebo jinému prosp řch velkého rozsahu, nebo
b) zp sobřli takovým ěinem škodu velkého rozsahu.

(4) P řprava je trestná.

§ 331

P řjetř úplateku

(1) Kdo sám nebo prost ednictvřm jiného v souvislosti s obstaráváním v cí obecného zájmu pro sebe nebo pro jiného p řjme nebo si dá slřbit úplatek, nebo

kdo sám nebo prost ednictvřm jiného v souvislosti s podnikáním svřm nebo jiného pro sebe nebo pro jiného p řjme nebo si dá slřbit úplatek,

bude potrestán odn řm svobody až na řty ř léta nebo zákazem řinnosti.

(3) Odn řm svobody na řt ř léta až deset let nebo propadnutřm majetku bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li řin uvedený v odstavci 1 nebo 2 v řmyslu opat řit sob nebo jinému zna řný prosp řch, nebo

b) spáchá-li takový řin jako ř ednř osoba.

§ 23

Spolupachatel

Byl-li trestný řin spáchán řmyslnřm spole řným jednáním dvou nebo více osob, odpovřdá každá z nich, jako by trestný řin spáchala sama (spolupachatelé).

§ 332

Podplacenř

(1) Kdo jinému nebo pro jiného v souvislosti s obstaráváním v cí obecného zájmu poskytne, nabřdne nebo slřbř úplatek, nebo

kdo jinému nebo pro jiného v souvislosti s podnikáním svřm nebo jiného poskytne, nabřdne nebo slřbř úplatek,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až šest let, propadnutím majetku nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 v úmyslu opanovat sobě nebo jinému značný prospěch nebo způsobit jinému značnou škodu anebo jiný zvlášť závažný následek, nebo

b) spáchá-li takový čin v úmyslu opanovat si úřední osobu.

Příloha č. 3

Relevantní pasáže zákona č. 159/2006 Sb., zákon o státním zájmu

§ 3

(1) Dojde-li ke státnímu zájmu se zájmem osobním, nesmí ve veřejné funkci upřednostovat svůj osobní zájem před zájmy, které je jako ve veřejné funkci povinen prosazovat a hájit. Osobním zájmem se pro účely tohoto zákona rozumí takový zájem, který přináší ve veřejné funkci i osobní výhodu nebo zamezuje vzniku případného snížení majetkového nebo jiného prospěchu.

(2) Ve veřejné funkci nesmí ohrozit veřejný zájem tím, že

a) využije svého postavení, pravomoci nebo informací získaných při výkonu své funkce k získání majetkového nebo jiného prospěchu nebo výhody pro sebe nebo jinou osobu,

b) se bude odvolávat na svou funkci v záležitostech, které souvisejí s jeho osobními zájmy, zejména s jeho povoláním, zaměstnáním nebo podnikáním, nebo

c) dá za úplatu nebo jinou výhodu ke komerčním reklamním účelům svolení k uvedení svého jména, popřípadě jmen a příjmení nebo svolení ke svému vyobrazení ve spojení s vykonávanou funkcí.